

แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วม
คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษา
คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา
ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ชุมเจตน์ นพเกตุ

รองผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 2 รักษาพระองค์ฯ

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วม
คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาคณะกรรมการ
ชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาค
ทหารที่ 5

โดย พันเอก ชุมเจตน์ นพเกตุ

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ดร. ปราโมท หม่อมศิลา

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ.....

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(ฉกาจ ชันตี)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(ศรายุทธ บุญจื่อ)

พันเอก ดร. กรรมการ
(ชัยกร ภูวพัฒน์ดล)

พันเอก กรรมการ
(ชุตีเทพ ราชสีหา)

พันเอก ดร. กรรมการ
(ปราโมท หม่อมศิลา)

บทคัดย่อ

- ผู้วิจัย** พันเอก ชุมเจตน์ นพเกตุ
- เรื่อง** แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5
- วันที่** กันยายน 2564 **จำนวนคำ :** 7,089 **จำนวนหน้า :** 22
- คำสำคัญ** คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย –กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5
- ชั้นความลับ** ไม่มีชั้นความลับ

การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย –กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคที่ 5 เป็นกลไกความร่วมมือในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงความร่วมมือสู่ความสัมพันธ์ระดับรัฐบาลของทั้งสองประเทศ การประชุมที่ผ่านมาเป็นเพียงการพัฒนาสัมพันธ์และการปรับแก้ข้อความบันทึกการประชุมร่วมๆ ที่กล่าวถึงความร่วมมือต่างๆ ที่สำคัญ แต่ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมได้ ทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ บริเวณแนวชายแดนไม่เกิดความยั่งยืน ผู้วิจัยจึงอยากทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่จะทำให้การขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมๆ ร่วมถึงแนวทางในการขับเคลื่อนและพัฒนาสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย –กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ให้มีส่วนในการสร้างความสำเร็จในการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมๆ โดยการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์และการวิจัยเอกสารตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินการจะสำเร็จได้ประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่การปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของคณะกรรมการฯ ,การปรับเนื้อหาของบันทึกการประชุมร่วมๆ และการผลักดันให้เกิดเอกภาพการบังคับบัญชาของคณะกรรมการฯ โดยผู้นำรัฐบาลของทั้งสองประเทศ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel .Chumjet Nophaket

TITLE: Guidelines for the Steering Development of the agreed minutes of the regional border committee. Case studies for the regional border committee between the first army area of Thailand and the fifth military region of cambodia

DATE: September, 2021 **WORD COUNT** 7,089 **PAGES :** 22

KEY TERMS: the regional border committee. the first army area of Thailand. the fifth military region of cambodia

CLASSIFICATION:Unclassified

The regional border committee meeting between the first army area of Thailand and the fifth military region of Cambodia is the cooperation mechanism in the region to promote cooperation between government level of both countries . In the past, the meeting only resulted in the improvement of the relationship that result only in the amendment of the wording in the minute of the meeting that mentioned about important cooperation. However, the agreement has not been continuously implemented as effective as they should be. Therefore, the problems have not been solved in the way that can create sustainability. The researcher would like to understand the problem and the factors that can be used to drive the actions according to the minute of the meeting. The actions

include the guidelines to drive the actions and develop the office of the border coordination between Thailand and Cambodia of the first army area to be part of the success in the steering of the plans according to the agreed minutes of the regional border committee. the guidelines will be researched using strategy based approach and documents that the army war college specified. The result concluded that in the sustainable solutions consist of three different parts. The first action is to adapt and change the working system of the border committee. The second action is to adjust the details of the minute of the meeting. The final action is to push for working unity of the border committee in the level of the leader of both countries

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน พลตรี มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้กระผมทำเอกสารวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามรูปแบบของวิทยาลัยการทัพบก พันเอก ฉกาจ ชันดี ประธานกรรมการที่กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง พันเอก ดร.ปราโมท หม่อมศิลา และ พันเอก เขมชาติ บุญญาจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ทำให้กระผมตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความมุ่งมั่นทุ่มเทของอาจารย์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ พันเอก ศรายุทธ บุญจือ อดีตผู้ช่วยทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาสนับสนุนข้อมูลและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่สำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ที่สนับสนุนค้นหาข้อมูลต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย สำหรับใช้เป็นรูปแบบในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการชุมนร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบก และกองทัพบกในอนาคต จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่คณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สร้างประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอขอบความกตัญญูตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา.....	7
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	8
วิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์.....	13
วิเคราะห์แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา.....	18
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	20
บทที่ 4 บทสรุป	22
เอกสารอ้างอิง	23
ภาคผนวก.....	24
ผนวก ก สรุปสาระสำคัญกฎบัตรอาเซียน	24
ผนวก ข ตารางรายชื่อคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5	26
ผนวก ค สรุปประเด็นความมือตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดน ส่วนภูมิภาค ไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5.....	30
ประวัติผู้วิจัย	36

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกันระยะทางถึง 798 กิโลเมตร มีความสัมพันธ์และประวัติศาสตร์ร่วมกันอย่างยาวนาน ในอดีตมิได้ระบุนขอบเขตของพื้นที่ที่ชัดเจน จนเมื่อปี พ.ศ.2408 มีการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก และเกิดการขีดเส้นแนวพรมแดนเพื่อแบ่งเขตผลประโยชน์และลดความขัดแย้งของชาติตะวันตกที่เข้ามาล่าอาณานิคมในภูมิภาคนี้ขึ้น จึงทำให้เกิดเส้นเขตแดนของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนถึงปัจจุบันซึ่งบางส่วนยังไม่ชัดเจนซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่แนวชายแดน

ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2493 จนถึงปัจจุบันร่วมระยะเวลากว่า 70 ปี ในทุกครั้งที่เกิดปัญหาระหว่างกัน จะใช้ความสัมพันธ์ทางการทูตที่มีร่วมกันมาอย่างยาวนานเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขและยุติปัญหา ด้วยการที่ประเทศกัมพูชามีความเข้มแข็งทางการเมืองอันเนื่องมาจากผู้นำประเทศดำรงตำแหน่งมาอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 และประเทศไทยมีนโยบายทางการทูตเชิงสันติมาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆที่ผ่านมาเป็นไปได้ด้วยดี

ในส่วนของกองทัพบกได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน กรมข่าวทหารบกเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักด้านประเทศกัมพูชามีสำนักงานประสานงานชายแดนไทย- กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เป็นผู้รับผิดชอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างไทย - กัมพูชา ของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกลงไปสู่การปฏิบัติ ส่วนกองทัพบกประเทศกัมพูชา มีสำนักงานประสานงานชายแดนกัมพูชา - ไทยเป็นหน่วยงานที่ประสานการปฏิบัติร่วมกัน โดยในส่วนของ

พื้นที่ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ได้มีการจัดการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee – RBC) ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ปัจจุบันได้มีการประชุมร่วมกันถึง 27 ครั้ง โดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพ (ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการจัดประชุมเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid – 19) ซึ่งจะนำกรอบการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee – GBC), นโยบายของผู้บัญชาการทหารบกของทั้งสองประเทศเป็นแนวทางในการประชุม ที่ผ่านมาประสบปัญหาการขับเคลื่อนการปฏิบัติให้เป็นไปตามบันทึกการประชุมร่วมๆ ไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควรและยังไม่มีกรอบดำเนินการที่ชัดเจนจากรัฐบาล เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ (พ .ศ.2561-2580) ขึ้น จึงทำให้เกิดความชัดเจนในทิศทางของการบริหารประเทศ ซึ่งทุกส่วนราชการต้องมีแผนปฏิบัติราชการและการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมาผู้วิจัยได้เคยปฏิบัติงานในสำนักงานประสานงานชายแดนไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เป็นเวลา 3 ปี (พ.ศ.2553 , พ.ศ.2562 และพ.ศ.2563) จึงให้ความสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้นดังที่กล่าวมาขั้นต้นที่นำมาสู่คำถามการวิจัยครั้งนี้ 3 ข้อได้แก่

1. การขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee – RBC) ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 มีปัญหาอย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการขับเคลื่อนมีอะไรบ้าง
3. แนวทาง การพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee – RBC) เป็นอย่างไร สำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 จะมีส่วนเช่นไรในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดผลทางการปฏิบัติ หากการวิจัยนี้ประสบผลสำเร็จจะสามารถนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ, แผนแม่บทด้านความมั่นคง และนโยบายของกองทัพบก ที่เกี่ยวข้องกับด้านการต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปัญหาในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5
3. เพื่อทราบแนวทางการในการขับเคลื่อนและพัฒนาสำนักงานประสานงานชายแดนไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ให้มีส่วนในการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ การวิจัยเอกสารตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ข้อมูล เนื้อหา ศึกษาจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการบูรณาการด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติรวมทั้งองค์การภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ คำสั่ง นโยบาย คู่มือของกระทรวงกลาโหม และกองทัพบกที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee – RBC) ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ครั้งที่ 25, 26 และ 27 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศ ทฤษฎีในการพัฒนาองค์กร และทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.2 ระยะเวลาการศึกษา ตั้งแต่ มกราคม 2564 ถึง พฤษภาคม 2564

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลจาก หน่วยงาน บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 เช่น สำนักงานประสานงานชายแดนไทยกัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ,กองกำลังบูรพา เป็นต้น รวมถึงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยบริเวณแนวชายแดน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมจากสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินการตามบันทึกประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ครั้งที่ 25, 26 และ 27

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยวิเคราะห์การเชื่อมโยงทุกมิติในการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ครั้งที่ 25 ,26 และ 27

4.2 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมปัจจัยที่ทำให้การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติของบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

4.3 การวิเคราะห์ถึงแนวทางในการขับเคลื่อนร่วมถึงการพัฒนาสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนให้เกิดผลการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เวลา	ม .ค.64	ก.พ.64	มี .ค.64	เม .ย.64	พ .ค.64
1. การเสนอโครงร่างวิจัย		←→				
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล			←→			
3. การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล			←→			
4. การสรุปผลการวิจัย					←→	
5. การเขียนรายงานการวิจัย			←→			
6. การนำเสนอผลงานวิจัย						●

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัญหาในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee – RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ครั้งที่ 25, 26 และ 27 รองรับแผนปฏิบัติการกองทัพภะยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)
2. เพื่อเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนและแนวทางการทำงานของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ให้เกิดผลทางการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ที่รองรับแผนปฏิบัติการกองทัพภะยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)
3. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงข้างเคียงที่ปฏิบัติงานแนวชายแดนด้านไทย – กัมพูชา ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2 และศูนย์ปฏิบัติการกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรี และตราด หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินกองทัพเรือและรองรับแผนปฏิบัติการกระทรวงกลาโหมระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)

นิยามเชิงปฏิบัติการ

แนวทางพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 หมายถึง การศึกษาหาวิธีการที่จะทำให้ บันทึกการประชุมร่วมของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่1 กับ ภูมิภาคทหารที่5 ที่มีการจัดประชุมและเห็นชอบร่วมกันปีละ 1 ครั้ง ในแต่ละประเด็นมีการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้บันทึกกันไว้ มีการติดตามผล แก้ไขปัญหาและมีแผนงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

กองทัพภาคที่ 1 ของประเทศไทยและภูมิภาคทหารที่ 5 ประเทศกัมพูชา ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 อย่างต่อเนื่อง โดยพลัดกันเป็นเจ้าภาพ ตั้งแต่ พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน ได้มีจัดการประชุมร่วมกันถึง 27 ครั้งโดยในครั้งที่ 27 นี้กองทัพภาคที่ 1 เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมที่โรงแรมฮอติเดย์อินน์ กรุงเทพมหานคร ในห้วงวันที่ 2- 4 กรกฎาคม 2562 โดยการประชุมครั้งที่ 25, 26 และ 27 3 ครั้งล่าสุด รูปแบบการประชุมแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ การประชุมกองเลขาและการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 เมื่อพิจารณาในเนื้อหาบันทึกการประชุมและรูปแบบการประชุม สาเหตุของปัญหาในการขับเคลื่อนนำไปสู่ผลปฏิบัติสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ในบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 มีรายละเอียดประเด็นความเห็นร่วมกันจำนวนมากที่ต้องประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการประชุมที่ผ่านมาเน้นไปที่การสร้างมิตรภาพพัฒนาสัมพันธ์ ไม่มีการวางบทบาทการขับเคลื่อน กำหนดลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผนการปฏิบัติ กรอบเวลา การติดตามประเมินผลร่วมกันที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพร่วมกัน ในแต่ละประเด็นความร่วมมือที่ชัดเจน การรายงานผลการปฏิบัติในการประชุมที่ผ่านมาเป็นเพียงการนำเสนอผลงานของแต่ละส่วนราชการที่เข้ากรอบความร่วมมือตามบันทึกการประชุม มาเป็นผลการปฏิบัติงานร่วมกัน มีเพียงบางประเด็นที่มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน มิได้เป็นการขับเคลื่อนตามแนวทางบันทึกการประชุมร่วมอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังไม่มีการสร้างการรับรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของกลไกคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ ต่อส่วนราชการ

เอกชน และประชาชนตามแนวชายแดนเท่าที่ควร จึงทำให้การขับเคลื่อนการปฏิบัติให้เป็นไปตามบันทึกการประชุมร่วมฯยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อมองถึงสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 มี 7 มีปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1. กฎหมายระหว่างประเทศ

การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชาเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือระหว่างประเทศจึงต้องดำเนินการในกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศจะต้องยึดมั่นในกฎบัตรอาเซียนที่ได้ประกาศใช้ร่วมกันเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 มีสาระสำคัญโดยสรุปตามผนวก ก เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดของบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ล้วนเป็นการปฏิบัติตามแนวทางของกฎบัตรอาเซียนโดยยึดมั่นหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน ระวังข้อพิพาทโดยสันติวิธี เมื่อสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมฯจะเป็นการส่งเสริมความร่วมมือตามกฎบัตรอาเซียนซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่สมาชิกในประชาคมอาเซียนยึดถือปฏิบัติกัน

2. นโยบายการต่างประเทศของทั้ง 2 ประเทศต่อบันทึกการประชุมร่วมฯ

การจัดทำบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ดำเนินการในกรอบของกระทรวงการต่างประเทศ โดยจะนำร่างบันทึกการประชุมร่วมฯเสนอต่อกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ ตรวจสอบก่อนการลงนามทุกครั้ง ประกอบกับการเป็นกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือกันใน 3 เสาหลัก ด้านการเมืองและความมั่นคง, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมและวัฒนธรรม แต่เนื่องจากในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชาพึ่งพาการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เป็นจำนวนมาก นโยบายด้านการเมืองระหว่างประเทศของประเทศกัมพูชา อาจได้รับการชี้แนะจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งในภาวะปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่าง ไทย – จีน เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรต่อกัน ดังนั้นการสร้างสมดุลความสัมพันธ์ ไทย – จีน จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ไทย – กัมพูชาในระดับภูมิภาค

3. ระบบงบประมาณที่รองรับส่วนราชการในการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

ในระบบการบริหารงบประมาณของประเทศไทยซึ่งได้มีการจัดสรรงบประมาณลงไปในส่วนต่างๆ ทั้งระดับภูมิภาค และระดับจังหวัดอย่างชัดเจนตามกรอบงบประมาณที่มีอยู่ในแต่ละปี ทำให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง ขาดเพียงความร่วมมือการบูรณาการงานร่วมกันในแต่ละภาคส่วน ส่วนของประเทศกัมพูชาด้วยระบบการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบัน การกระจายลงสู่ส่วนภูมิภาคและจังหวัดมีจำนวนจำกัด การขับเคลื่อนการดำเนินการต่างๆต้องอาศัยแรงผลักดันและความเห็นชอบจากผู้นำรัฐบาล ทำให้การขับเคลื่อนในระดับภูมิภาคร่วมกันเป็นไปได้ค่อนข้างล่าช้า ส่วนที่ดำเนินการได้ส่วนใหญ่เกิดจากการขับเคลื่อนจากส่วนของประเทศไทยเป็นหลัก

4. คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค(Reginal Border Committee – RBC) ไทย- กัมพูชา

เป็นกลไกระดับภูมิภาคที่ได้มีการแบ่งมอบการจับคู่ความสัมพันธ์ตามพื้นที่ดังนี้ กองทัพภาคที่ 2กับภูมิภาคทหาร 4 ,กองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 และกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือกับภูมิภาคทหารที่ 3 ในส่วนของด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาทางทหาร, ผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน ฝ่ายไทยจำนวน 33 ท่านและฝ่ายกัมพูชาจำนวน 45 ท่าน ตามผนวก ข ซึ่งมีความยืดหยุ่นในจำนวนของคณะกรรมการฯตามกรอบความร่วมมือ โดยส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและจังหวัดจันทบุรีของประเทศไทย จังหวัดบันเตียเมียนเจยและจังหวัดพระตะบองของประเทศกัมพูชา เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา

ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 โดยพิจารณาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ตามเทคนิค SWOT Analysis ของอัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้โดยนำเทคนิคนี้ มาแสดงในงานสัมมนาที่วิทยาลัยแอสตันพอร์ท ในปี พ.ศ.2503 (อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์, 2555) จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ มี **จุดแข็ง** (Strengths) อยู่ที่มีทุกส่วนราชการในการขับเคลื่อนปัญหาต่างๆ ตรงกับหน้าที่ความรับผิดชอบ **จุดอ่อน** (Weaknesses) ส่วนราชการต่างๆ ของทั้ง 2 ประเทศ มาจากหลายส่วนราชการ ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เมื่อต้องการกำหนดทิศทางที่มีเป้าประสงค์ชัดเจน การขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าประสงค์เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เมื่อมองที่ปัจจัยภายนอก **โอกาส** (Opportunities) ด้วยที่ประเทศไทย และประเทศกัมพูชาเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน (ASEAN) และเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันอย่างยาวนาน ประกอบกับนโยบายการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ ในปัจจุบันเป็นมิตรต่อกันจึงเป็นปัจจัยบวกในการเสริมสร้างความร่วมมือ **อุปสรรค** (Threats) ด้วยความแตกต่างด้านการพัฒนา ทรัพยากร บุคลากร และปัจจัยภายในของทั้งสองประเทศ จึงทำให้การขับเคลื่อนร่วมกันในลักษณะหุ้นส่วนทางความร่วมมือทำได้ยากในปัจจุบัน เป็นความร่วมมือในลักษณะพึ่งพิงเป็นส่วนใหญ่

5. ประเด็นความร่วมมือในบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย- กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

เมื่อศึกษาในรายละเอียดบันทึก การประชุมร่วมฯ ใน 3 ครั้งหลังที่ผ่านมา(ครั้งที่ 25, 26 และ 27) มีประเด็นความร่วมมือทวิภาคี 3 หัวข้อหลักได้แก่

5.1 ประเด็นหารือเพื่อทบทวนและซักซ้อมความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยใช้กลไกคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค 6 ประเด็น

5.2 การประสานความร่วมมือด้านความมั่นคง 7 ประเด็นความร่วมมือ

5.3 ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 7 ประเด็น โดยมีรายละเอียดประเด็นความร่วมมือตามผนวก ค ซึ่งมีประเด็นความร่วมมือมากถึง 20 ประเด็น ที่ต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากหลายส่วนราชการ รวมถึงภาคเอกชนและประชาชน

แนวชายแดน ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือและการแก้ไขปัญหาในระดับประเทศของทั้งสองประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดลำดับการประสานความร่วมมือ ตามความสำคัญของปัญหาและจะต้องมีเจ้าภาพร่วมชัดเจนทั้งสองฝ่าย รวมถึงมีการกำหนดกรอบความก้าวหน้าในแต่ละปี มีตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อเกิดความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน

6. สภาพแวดล้อมทางกายภาพในพื้นที่แนวชายแดนไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

แนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบที่มีระยะทาง 216 กิโลเมตร เป็นแนวชายแดนพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรีบางส่วนในประเทศไทยและแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดบันเตียเมียนเจย และจังหวัดพระตะบองบางส่วนของประเทศกัมพูชา เป็นพื้นที่ราบที่แบ่งแนวเส้นเขตแดนด้วยหลักเขตระยะทางประมาณ 58 กิโลเมตร มีลำน้ำเป็นแนวเส้นแบ่งเขตระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร ส่วนที่เหลือใช้สันปันน้ำบนแนวเขาเป็นแนวเส้นเขตแดนระยะทางประมาณ 76 กิโลเมตร ด้วยลักษณะทางกายภาพที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าพื้นที่เป็นห้องภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากมีอุปสรรคในการสัญจรข้ามแดนน้อยมาก ซึ่งในปัจจุบันมีจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนทางการค้ารวมกันถึง 9 แห่ง จากจำนวน 16 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย – กัมพูชา จึงเหมาะต่อการพัฒนาการเจริญเติบโตร่วมกันในพื้นที่ชายแดนด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

ภาพที่ 2 พื้นที่แนวชายแดน ไทย- กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

7. สภาพแวดล้อมทางสังคมของประชาชนทั้งสองประเทศ

บริเวณพื้นที่แนวชายแดนด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ในภาพรวมประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ ไปมาหาสู่กันอย่างต่อเนื่อง มีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกัน ประชาชนส่วนใหญ่ของทั้ง 2 ประเทศนับถือศาสนาพุทธ มีระบบเศรษฐกิจสังคมที่เชื่อมโยงกัน บางส่วนเป็นเครือญาติกัน มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น แต่ด้วยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเมืองของทั้ง 2 ประเทศมีความแตกต่างกันจึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกัน โดยคนไทยตามแนวชายแดนยังมีความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตการพัฒนาน้อยกว่าต้องพึ่งพาประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคนกัมพูชายังมีความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตการพัฒนาน้อยกว่าความรู้สึกเหล่านี้ยังคงเป็นอุปสรรคต่างๆ ต่อความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ รวมถึงเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณแนวชายแดน การสานความสัมพันธ์และการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจะช่วยลดปัญหาที่กล่าวมา

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ทั้ง 7 ปัจจัย ปัจจัยที่สนับสนุนในการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนการปฏิบัติให้เป็นไปตามบันทึกการประชุมร่วมฯ ได้แก่ กฎหมายระหว่างประเทศ, นโยบายการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ, โครงสร้างของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาได้แก่ ระบบงบประมาณของประเทศกัมพูชา, ประเด็นความร่วมมือในบันทึกการประชุมร่วมฯ ที่ยังขาดการระบุผู้รับผิดชอบและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และสภาพแวดล้อมทางสังคมในบางมุมของประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ

วิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ซึ่งมีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของทั้งสองประเทศ การที่จะให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ทางเลือกที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนดังนี้

1. การตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหมและกองทัพบก

ในการพัฒนาการขับเคลื่อนให้เกิดผลการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 นั้นเป็นการดำเนินการในระดับภูมิภาคที่มีแผนระดับต่างๆรองรับเรียงลำดับดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงข้อ 4.4 กล่าวถึงการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาคและโลกอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันได้(ยุทธศาสตร์ชาติ,2561-2580)

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจำนวน 23 แผนนั้นในแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง 1 ใน 5แผนย่อยได้กล่าวถึงการบูรณาการความร่วมมือ ด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์การภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ เพื่อเตรียมความพร้อมของไทยในการรับมือต่อความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต โดยส่งเสริมความมั่นคงแบบองค์รวม รวมถึงความมั่นคงของโครงสร้างพื้นฐานและของมนุษย์ ควบคู่กับความมั่นคงทางทหาร(สรุปสาระสำคัญแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ,2561-2580)

1.3 กระทรวงกลาโหม ได้จัดทำแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ของกระทรวงกลาโหม (2560-2564) เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงและเหล่าทัพใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนงานการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ โดยได้จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มประเทศในการพัฒนาความร่วมมือให้กับประเทศรอบบ้านและประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นลำดับแรก ในส่วนของประเทศกัมพูชาถือเป็นความสำคัญลำดับแรกของประเทศเพื่อนบ้าน โดยกล่าวถึงในข้อ 1.1.1 กัมพูชา การดำเนินการต่างๆของกองทัพมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเกิดผลดีต่อการพัฒนาความร่วมมือทางทหาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างสันติภาพและความสงบสุขตามแนวชายแดน(กระทรวงกลาโหม,2560-2564)

1.4 ในส่วนของกองทัพบก แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2560-2564 ได้กล่าวไว้ในด้านการเสริมสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศ เป็นเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีที่จะนำไปสู่การร่วมกันแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งและเสริมสร้างสนับสนุนขีดความสามารถร่วมในภูมิภาคในรูปแบบทั้งทวิภาคีและพหุภาคีผ่านทางกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ(กองทัพบก,2560-2564)

เมื่อสามารถดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ให้เกิดประสิทธิภาพจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านตามแผนในระดับต่างๆดังที่กล่าวมาข้างต้น

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตามทฤษฎีการจัดการองค์กรของ Henri Fayol ที่ให้ความสำคัญกับบุคลากร ระบบการทำงาน และระบบการดูแลสวัสดิการมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยมีปัจจัยหลักที่เรียกว่า POCCC ซึ่งต้องประสานสอดคล้องกัน ได้แก่ P – Planning การวางแผน, O –Organizing การจัดการองค์กร ,C – Commanding การบังคับบัญชาหรือการสั่งการ, C – Coordinating การประสานงาน และ C – Controlling การควบคุม(อองรี ฟาโย (Henri Fayol),2561)ผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎีดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินการของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ได้ดังนี้

2.1 การวางแผน คณะกองเหล่าฯทั้งสองฝ่ายจะต้องหารือร่วมกันเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความร่วมมือทั้ง 20 ประเด็นเพื่อทราบแนวทางลำดับการดำเนินการตามความเร่งด่วนของประเด็นและประเด็นใดสามารถดำเนินการควบคู่กันได้เพื่อให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนและนำเสนอแนวทางดังกล่าวต่อคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ

2.2 การจัดองค์กร ปัจจุบันการร่วมตัวของคณะกรรมการฯยังเป็นลักษณะ ความร่วมมือแบบยืดหยุ่นไม่ชัดเจน ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบตามหน้าที่ของส่วนราชการทั้งสองประเทศให้ชัดเจนร่วมกัน เพื่อมีเจ้าภาพในการดำเนินการขับเคลื่อนและติดตามผล

2.3 การบังคับบัญชาและการสั่งการ ด้วยคณะกรรมการฯมิได้เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกัน จึงยากที่จะดำเนินการให้บรรลุผลตามบันทึกการประชุมร่วมฯ ต้องมีการมอบอำนาจ ในระดับรัฐบาลของทั้งสองประเทศให้ แม่ทัพภาคที่ 1 ของประเทศไทย และผู้บัญชาการ ภูมิภาคทหารที่ 5 ของประเทศกัมพูชา เป็นผู้บังคับบัญชา สั่งการการขับเคลื่อนได้

2.4 การประสานงานควรที่จะมอบหมายให้สำนักงานประสานงานชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในพื้นที่แนวชายแดนอยู่แล้ว เป็นส่วนประสานงานหลัก ให้ส่วนราชการทั้งสองฝ่ายได้พบปะ ร่วมกันขับเคลื่อนตามกรอบระยะเวลาที่วางไว้

2.5 การควบคุมการดำเนินการในระหว่างการขับเคลื่อนให้กองเลขาฯของทั้ง 2 ฝ่ายซึ่งมี เสนาธิการกองทัพภาคที่ 1 และภูมิภาคทหารที่ 5 เป็นประธานกำกับดูแลตามห้วงเวลาที่กำหนด นอกจากนี้การดำเนินการจะสำเร็จได้จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และประชาชนของทั้งสองประเทศ ผู้วิจัยเห็นพ้องกับนิยามการมีส่วนร่วมของพีระ พรนวม ที่กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามา มีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกันในการตัดสินใจร่วมกันวางแผน ดำเนินการ หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี ผลเสียจนเกิดความภูมิใจร่วมกัน (พีระ พรนวม,2544)ซึ่งประเด็นความร่วมมือในบันทึก การประชุมร่วมฯล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับประชาชน ตามแนวชายแดนทั้งสิ้น ถ้าประชาชนและภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ตามคำนิยามที่กล่าวมา ข้างต้นจะทำให้ประเด็น ความร่วมมือสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างรวดเร็ว ตรงประเด็น และรู้สึกร่วมกันว่าคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคคือคณะกรรมการของคนชายแดน

3. จากการประสานข้อมูลการขับเคลื่อนของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชาในพื้นที่ข้างเคียงถึงแนวทางปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านมาได้ข้อสรุปดังนี้

3.1 คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 กับภูมิภาคที่ 4 จากเนื้อหาของบันทึกการประชุมร่วมฯประเด็นความร่วมมือมีความ คล้ายคลึงกันมีความ หลากหลายของประเด็นความร่วมมือไม่แตกต่างกัน ช่วงปี พ .ศ.2554 จากกรณีพิพาท เขาพระวิหาร ทำให้ความสัมพันธ์ของกองทัพภาคที่ 2 กับภูมิภาคทหารที่ 4 หยุดชะงักลง

แต่ในห้วง 3 ปีที่ผ่านมากองทัพภาคที่ 3 ได้ใช้บทบาทของกองเหล่าฯ ซึ่งมี เสนาธิการกองทัพภาคที่ 2 และรอง/เสนาธิการภูมิภาคที่ทหารที่ 4 เป็นประธานร่วมให้เกิดประโยชน์ ด้วยการเข้าไปติดตามการทำงานและประสานสัมพันธ์ทุกวงรอบ 3 เดือน จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้นำและหัวหน้าส่วนราชการด้วยการนำครอบครัวพบปะเยือนกันปีละ 1 ครั้ง

3.2 คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา ด้านกองกำลังป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราดกับภูมิภาคทหารที่ 3 เนื้อหารายละเอียดของบันทึกการประชุมร่วมฯ มีประเด็นความร่วมมือที่ไม่แตกต่างจากด้านกองทัพภาคที่ 1 แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจในบันทึกการประชุมร่วมฯ คือ มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจนในประเด็นความร่วมมือส่วนในการขับเคลื่อนยังประสบปัญหาเช่นเดียวกับด้านกองทัพภาคที่ 1 แนวทางเน้นไปที่การพัฒนาสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำทางทหารในทุกระดับอย่างต่อเนื่องเพื่อมิให้เกิดปัญหาบริเวณแนวชายแดน และยุติปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ในพื้นที่ แต่ยังไม่มีการขับเคลื่อนในมิติต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม

4. จากการประสานข้อมูลกับพันเอกพิชญ์ สารถิ ผู้ช่วยทูตทหารบกไทยประจำกรุงพนมเปญ ได้ให้ความเห็นว่า ระบบการจัดการทั้งด้านงบประมาณและการขับเคลื่อนในภาพรวมของประเทศกัมพูชารวมขึ้นอยู่กับผู้นำประเทศเนื่องจากปัจจุบันระบบงบประมาณของประเทศกัมพูชายังคงเป็นการก้ำกึ่งพึ่งพิงจากชาติมหาอำนาจ ไม่เพียงพอต่อการบริหารประเทศ จึงใช้การบริหารงานแบบรวมศูนย์ สั่งการและกำหนดทิศจากศูนย์กลางอำนาจ การจะให้การขับเคลื่อนในส่วนภูมิภาคสัมฤทธิ์ผลจะต้องได้รับการสั่งการจากผู้นำสูงสุด จึงควรมีการยกประเด็นขับเคลื่อนของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ เข้าสู่การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของนายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศ JTC เหมือนเช่นที่เคยดำเนินการมา

5. บทบาทของสำนักงานประสานงานชายแดนของทั้งสองประเทศ

ในบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ครั้งที่ 27 ได้ระบุไว้ใน ข้อ 6 ของประเด็นหารือ เพื่อทบทวนและซักซ้อมความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยใช้กลไกคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค

ให้ดำรงการเพิ่มบทบาทสำนักงานประสานงานชายแดนในการแก้ปัญหาชายแดน การสร้างความสัมพันธ์อันดี สนับสนุนโครงการที่สร้างความสงบ เสถียรภาพชายแดนอย่างเป็นรูปธรรม (คณะกรรมการชายแดนไทย-กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5,2563) ประกอบกับปัจจุบันการประสานความร่วมมือทั้งลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ บริเวณแนวชายแดนไทย – กัมพูชาในของทั้งสองประเทศกว่า 70% ของส่วนราชการ และเอกชนจะดำเนินการผ่านสำนักงานประสานงานชายแดนของทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งมีภารกิจที่คล้ายคลึงกันในส่วนของสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 มีภารกิจโดยสรุปดังนี้

5.1 วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทย และประเทศกัมพูชา

5.2 ดำเนินการตามความ ตกลงว่าด้วยความร่วมมือชายแดนระหว่างรัฐบาลไทย กับรัฐบาลกัมพูชา

5.3 พัฒนาความสัมพันธ์กับหน่วยงานทางทหารและทางการเมือง,บุคคลสำคัญ เพื่อสร้างความเชื่อถือ,ความไว้วางใจบนพื้นฐานของความจริงใจและผลประโยชน์ร่วมกัน

5.4 แก้ไขปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน

5.5 รวบรวมข่าวสารที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่และประสานงาน รวมทั้งวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์จากข่าวสารดังกล่าว

5.6 ปฏิบัติงานอื่นๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ตามนโยบายของ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 และหน่วยเหนือ (สำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ,2564)

จากบันทึกการประชุมฯและภารกิจของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชาศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการที่สำนักงานประสานงานชายแดนของทั้งสองประเทศ มีที่ตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดนและปฏิบัติงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีบทบาทในการประสานงาน การติดตามและรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการตามบันทึกการประชุมร่วมฯเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อน

วิเคราะห์แนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา

จากการนำเสนอการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา สภาพแวดล้อมและทางเลือกทางยุทธศาสตร์ ที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยนั้นขอเสนอแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุม รวมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ดังนี้

1. กำหนดประเด็นการหารือ

เมื่อจัดการประชุมครั้งที่ 28 ควรมีการหารือประเด็นการขับเคลื่อนด้วยการประชุมกรอบ ทั้งในระดับกองเลขาฯและระดับคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯโดยทั้ง 2 ฝ่าย ควรหารือร่วมกันใน 4 ประเด็นดังนี้

- 1.1 การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นเห็นชอบร่วมกันทั้ง 20 ประเด็น ตามความสำคัญของปัญหา
- 1.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบร่วมกันทั้งสองฝ่ายที่ชัดเจนลงในบันทึกการประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5
- 1.3 การกำหนดช่วงเวลาในการติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนภายหลังการประชุม ให้ชัดเจนโดยให้คณะกองเลขาฯทั้งสองฝ่ายเป็นส่วนติดตามความก้าวหน้า
- 1.4 กำหนด บทบาท หน้าที่ให้สำนักงานประสานงานชายแดนของทั้งสองฝ่ายในการ ประสานงานและรายงานความคืบหน้าให้กับกองเลขาฯและคณะกรรมการฯทราบ

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกัน

เมื่อคณะกรรมการทั้งสองฝ่ายเห็นชอบใน 4 ประเด็นร่วมกัน ภายใน 1 เดือน หลังการประชุมฯ ครั้งที่ 28 กองเลขาฯของทั้ง 2 ฝ่ายกำหนดเวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันในรายละเอียด เพื่อเริ่มการขับเคลื่อน รวมถึงการจัดทำร่างบันทึกการประชุมร่วมฯ ในครั้งต่อไปให้มีการระบุ ผู้รับผิดชอบประเด็นความร่วมมือ และรายละเอียดอื่นๆที่ทำให้การขับเคลื่อนเกิดผลสัมฤทธิ์ผล

3. การประชาสัมพันธ์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายร่วมกันจัดทำสื่อออนไลน์ ปรับปรุงพัฒนาข้อมูล ที่ต้องการสื่อสารให้สังคมออนไลน์รับทราบในบทบาทการทำงานของคณะกรรมการ

ชายแดนส่วนภูมิภาคฯ รวมถึงเป็นช่องทางในการสื่อสารกับประชาชน เอกชน เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ รวมถึงประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ วิทยุและโทรทัศน์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่ประชาสัมพันธ์จังหวัดทั้งสองฝ่ายกำกับดูแลอยู่

4. การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ

มีการพบปะแบบไม่เป็นทางการของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ ในลักษณะเยี่ยมเยียนกัน เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อ ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนบันทึกการประชุมร่วมฯ

5. การนำเสนอต่อรัฐบาล

ประธานคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ ทั้งสองฝ่ายนำเสนอแนวทางการ ขับเคลื่อนและการมอบอำนาจการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมฯ ไปยัง นายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ JTC ในครั้งต่อไปเพื่อผลักดันให้เกิดความสำเร็จในระยะยาว

ภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากบทวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าปัญหาในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee – RBC) ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่บันทึกฯ ที่ลงนามร่วมกันที่ผ่านมาและการปฏิบัติที่ผ่านมา ไม่มีการกำหนดแนวทาง ในการขับเคลื่อน ทั้งในด้านกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละประเด็น การกำหนด ความสำคัญของประเด็นความร่วมมือเพื่อจัดลำดับการแก้ไขปัญหา รวมถึงการกำหนด กรอบเวลา ตัวชี้วัดการติดตามความคืบหน้า และปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ขาดการ ประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการ ภาคเอกชนและประชาชนแนวชายแดนได้รับทราบถึงบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ เพื่อการรับรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าว จะได้รับการแก้ไขปัจจัยขึ้นอยู่กับ คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 จะต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชา มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน มีแผนงานที่ชัดเจน มีการ กำกับดูแลอย่างเป็นระบบตามห้วงเวลาที่เหมาะสม ในส่วนของบันทึกการประชุมร่วมฯ จะต้องมีการกำหนดความสำคัญของประเด็นที่เห็นชอบร่วมกัน เพื่อจัดลำดับระยะเวลา ในการแก้ไขปัญหาและความร่วมมือด้วยเจ้าภาพร่วมที่ชัดเจน ซึ่งในการดำเนินการต่างๆ จะเกิดประสิทธิผลได้มีแนวทางดังนี้ต้องมีการติดต่อประสานงาน พัฒนาสัมพันธ์กัน อย่างต่อเนื่องกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ แนวชายแดนเพื่อการรับรู้และมีส่วนร่วม ในการช่วยผลักดันให้เกิดผลอย่างแท้จริง โดย หน่วยงานที่เป็นเครื่องมือการประสานงานในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องได้แก่ สำนักงานประสานชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งหน่วยงานนี้ได้ประสานการแก้ไขปัญหา ในพื้นที่ชายแดน ประสานความร่วมมือกับส่วนราชการ และภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ มาอย่างต่อเนื่อง และความสำเร็จในการขับเคลื่อนจะเกิดขึ้นได้ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ด้วยพื้นที่แนวชายแดนไทย – กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 เป็นพื้นที่หลักทางเศรษฐกิจและการประสานความร่วมมือไทย – กัมพูชา ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ระดับผู้นำรัฐบาลของทั้งสองประเทศจะต้องให้ความสำคัญ มีการพูดคุยกำหนดนโยบาย งบประมาณ ลงมายังส่วนราชการที่เป็นคณะกรรมการชายแดน ส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 เพื่อเป็น แรงผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนที่รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นพื้นที่นำร่อง ความร่วมมือในระดับภูมิภาค เมื่อประสบความสำเร็จจะเป็นแนวทางขยายไปสู่พื้นที่ ด้านกองทัพภาคที่ 2 และกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดต่อไป

การพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 จะเกิดขึ้นได้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางไว้ ในการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาใหม่บทที่ 2 ซึ่งจะต้องดำเนินใน 5 ประการ ควบคู่กันไปจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์เนื่องจากการดำเนินการทั้งในระดับภูมิภาค และส่วนกลางที่ต้องประสานสอดคล้องกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการที่ได้นำมาจากความสำเร็จ บางส่วนของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชาในพื้นที่ใกล้เคียง และความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือกับประเทศกัมพูชาของรัฐบาล เมื่อดำเนินการ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมจะเป็นการตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในการบูรณาการความร่วมมือ ด้านความมั่นคงกับอาเซียน โดยอยู่ในกรอบแผนแม่บท ด้านความมั่นคง ซึ่งกระทรวงกลาโหมและกองทัพภาคได้มีนโยบายในด้านความสัมพันธ์ กับประเทศเพื่อนบ้านรองรับการดำเนินงาน และที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการ ตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ในแนวทางที่เสนอนั้นเป็นการดำเนินการที่ไม่ขัดกับกฎบัตรอาเซียนที่ยึดหลักการไม่แทรกแซง กิจกรรมภายใน การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศฉบับหนึ่งที่ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยึดถือปฏิบัติ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิด ความก้าวหน้าในการดำเนินการตามทิศทางที่กฎบัตรอาเซียนกำหนดอีกด้วย

บทที่ 4

บทสรุป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้เสนอแนวทางโดยสรุป 3 ด้านหลักได้แก่ การปรับกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการฯ การปรับแก้บันทึกการประชุมร่วมฯ ให้ระบุดูความรับผิดชอบและความสอดคล้องกับกระบวนการการทำงาน รวมถึงการดำเนินการให้เกิดแรงผลักดันจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการตอบคำถามงานวิจัยและตอบวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วน จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเคยปฏิบัติงานในสำนักงานประสานงานชายแดนไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 และเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 เชื่อมั่นว่า เมื่อกองทัพภาคที่ 1 นำแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอไปปฏิบัติ จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 อย่างชัดเจน มีการพัฒนาบทบาทของสำนักประสานงานชายแดนของทั้งสองประเทศที่เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น รวมถึงเกิดการเชื่อมโยงการทำงานระดับภูมิภาคกับรัฐบาลในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เมื่อมีผู้ต้องการต่อยอดทำวิจัยในเรื่องนี้สามารถวิจัยในเนื้อหารายละเอียดของบันทึกการประชุมร่วมฯ และกระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการเสนอต่อรัฐบาลให้เกิดการขับเคลื่อนระดับนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านโดยเฉพาะผู้ที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนด้านไทย – กัมพูชาและเกิดประโยชน์ต่อกองทัพบกเมื่อนำแนวความคิดนี้ไปดำเนินการให้เกิดผลทางการปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงกลาโหม. (2560-2564).แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม(2560-2564). น.11
- กองทัพบก.(2560-2564).แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2560-2564.น.6
- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). สรุปสาระสำคัญแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580).น .4 .สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/.4pdf>
- คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย- กัมพูชาด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 . (2563). บันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5.
- พีระ พรนวม. (2544) . ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์.น.185 สืบค้นจาก. <file:///C:/Users/CommanderCAT/Downloads/.pdf>
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) .(13 ตุลาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา* .135(82 ก).น.17 . สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS>
- สำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 . (2564) . คู่มือสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 . น.3 .
- อัลเบิร์ต ฮัมฟรี . (2555, 4 ตุลาคม). SWOT Analysis ด้าน Planing .สืบค้นจาก. <http://promruca-dba04.blogspot.com/2012/10/swot-analysis-swot-swot-humphrey-swot-2.html>
- องรี ฟาโย (Henri Fayol).(2561,26 มิถุนายน).ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCC และ หลักการจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จตามแนวคิดของ Henri Fayol.สืบค้นจาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol>

ภาคผนวก

ผนวก ก สรุปสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียนที่สมาชิกประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ประกาศใช้ร่วมกันเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

ตามกฎบัตรนี้ อาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล

วัตถุประสงค์ ของกฎบัตรเป็นการประมวลบรรทัดฐาน (Norm) และค่านิยม (Value) ของอาเซียนที่สรุปได้ดังนี้

1. ประชาคมอาเซียน ก่อตั้งขึ้นเพื่อการรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพ การเพิ่มความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรม เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง
2. ด้านเศรษฐกิจ สร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวและความสามารถในการแข่งขันสูง การรวมตัวทางเศรษฐกิจที่มีการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า/บริการ การลงทุนและแรงงาน การเคลื่อนย้ายทุนเสรียิ่งขึ้น
3. ด้านความมั่นคงของมนุษย์ บรรเทาความยากจน และลดช่องว่างการพัฒนา ส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านความร่วมมือด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีพ
4. ด้านสังคม ส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างสังคมที่ปลอดภัยมั่นคง จากยาเสพติด เพิ่มพูนความกินดีอยู่ดีของประชาชนอาเซียน ผ่านโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์, สวัสดิการ และความยุติธรรม
5. ด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่คุ้มครองสภาพแวดล้อม ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
6. ด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนโดยเคารพความหลากหลาย และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

7. ด้านการเมืองความมั่นคง คุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เสริมสร้างประชาธิปไตย เพิ่มพูนธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ตอบสนองต่อสิ่งท้าทายความมั่นคง เช่น การก่อการร้าย

หลักการ ของกฎบัตรนี้ อยู่บนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายใน การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี สิ่งที่น่าหนักคือ การรวมศูนย์กับความสัมพันธ์กับภายนอก จึงทำให้กฎบัตรนี้เป็นเสาหลักของการสร้างประชาคมอาเซียนและต่อยุ้มาถึงข้อผูกมัดทางกฎหมายของข้อตกลงอาเซียนต่าง ๆ

ผนวก ข ตารางรายชื่อคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย-กัมพูชา
ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5

ลำดับ	กองทัพภาคที่ 1	ลำดับ	ภูมิภาคทหารที่ 5
1.	แม่ทัพภาคที่ 1	1.	ผู้บัญชาการภูมิภาคทหารที่ 5
2.	รองแม่ทัพภาคที่ 1	2.	รอง/เสนาธิการภูมิภาคทหารที่ 5
		3.	รองผู้บัญชาการภูมิภาคทหารที่ 5
		4.	รองผู้บัญชาการภูมิภาคทหารที่ 5
3.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว	5.	ผู้ว่าราชการจังหวัดบันเตียเมียนเจย
		6.	ปลัดจังหวัดบันเตียเมียนเจย
4.	ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี	7.	ผู้ว่าราชการจังหวัดพระตะบอง
		8.	ปลัดจังหวัดพระตะบอง
5.	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 2		
6.	ผู้แทนผู้บัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราด	9.	ผู้บัญชาการกองพลน้อยที่ 53
		10.	ผู้บัญชาการสารวัตรทหารประจำ จังหวัดพระตะบอง
7.	ผู้บัญชาการกองกำลังบูรพา	11.	ผู้บัญชาการกองพลน้อยที่ 51
		12.	ผู้บัญชาการสารวัตรทหารประจำ จังหวัดบันเตียเมียนเจย
		13.	ผู้บังคับการกองกำลังป้องกัน ชายแดน 503
8.	หัวหน้าสำนักงานประสานงาน ชายแดน ไทย- กัมพูชา	14.	หัวหน้าสำนักงานประสานงาน ชายแดนกัมพูชา- ไทย

ลำดับ	กองทัพภาคที่ 1	ลำดับ	ภูมิภาคทหารที่ 5
9.	ผู้อำนวยการกองเอเชีย 2 กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กระทรวงการต่างประเทศ	15.	กงสุลประเทศกัมพูชาประจำจังหวัดสระแก้ว
10.	ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 2	16.	ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดบันเตียเมียนเจย
11.	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว	17.	ผู้บังคับการตำรวจประจำจังหวัดบันเตียเมียนเจย
12.	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว	18.	ผู้บังคับการตำรวจประจำจังหวัดพระตะบอง
13.	เกษตรจังหวัดสระแก้ว	19.	สาธารณสุขจังหวัดบันเตียเมียนเจย
14.	พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว	20.	เกษตรจังหวัดบันเตียเมียนเจย
15.	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1	21.	หัวหน้าพาณิชย์จังหวัดบันเตียเมียนเจย
16.	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2	22.	หัวหน้าสำนักงานศึกษาและกีฬาจังหวัดบันเตียเมียนเจย
17.	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว	23.	หัวหน้าสำนักงานศึกษาและกีฬาจังหวัดพระตะบอง
18.	ผู้อำนวยการท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระแก้ว	24.	หัวหน้าทรัพยากรจังหวัดบันเตียเมียนเจย
		25.	หัวหน้าทรัพยากรจังหวัดพระตะบอง
		26.	หัวหน้าสำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดบันเตียเมียนเจย

ลำดับ	กองทัพภาคที่ 1	ลำดับ	ภูมิภาคทหารที่ 5
19.	จัดหางานจังหวัดสระแก้ว		
20.	พัฒนาสังคมแล้วความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดสระแก้ว		
21.	แรงงานจังหวัดสระแก้ว	27.	หัวหน้าแรงงานจังหวัดบันเตียเมียน เจย
22.	ขนส่งจังหวัดสระแก้ว	28.	หัวหน้าแรงงานจังหวัดพระตะบอง
23.	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด จันทบุรี	29.	หัวหน้าสำนักงานขนส่งจังหวัด บันเตียเมียนเจย
24.	เกษตรจังหวัดจันทบุรี	30.	สาธารณสุขจังหวัดพระตะบอง
25.	พาณิชย์จังหวัดจันทบุรี	31.	เกษตรจังหวัดพระตะบอง
26.	ขนส่งจังหวัดจันทบุรี	32.	หัวหน้าพาณิชย์จังหวัดพระตะบอง
27.	ผู้อำนวยการศุลกากรภาคที่ 1	33.	หัวหน้าสำนักงานขนส่งจังหวัดพระ ตะบอง
28.	ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสระแก้ว	34.	หัวหน้าศุลกากรจังหวัดบันเตียเมียน เจย
29.	ผู้แทนกรมกิจการชายแดนทหาร	35.	หัวหน้าศุลกากรจังหวัดพระตะบอง
30.	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 19	36.	หัวหน้าตรวจค้นเข้าเมืองจุดผ่านแดน ปอยเปต
		37.	รองหัวหน้าสำนักงานชายแดน กองทัพบก
		38.	ผู้บัญชาการทหารประจำจังหวัด บันเตียเมียนเจย
		39.	ผู้บัญชาการทหารประจำจังหวัด

			พระตะบอง
ลำดับ	กองทัพภาคที่ 1	ลำดับ	ภูมิภาคทหารที่ 5
31.	เสนานิการกองทัพภาคที่ 1	40.	รองผู้บัญชาการภูมิภาคทหารที่ 5
32.	รองเสนานิการกองทัพภาคที่ 1	41.	รองเสนานิการภูมิภาคทหารที่ 5
33.	เสนานิการกองกำลังบูรพา	42.	เลขาธิการภูมิภาคทหารที่ 5
		43.	หัวหน้าสำนักงานชายแดนภูมิภาค ทหารที่ 5
		44.	ผู้ช่วยผู้บัญชาการภูมิภาคทหารที่ 5
		45.	ผู้ช่วยกองเลขาภูมิภาคทหารที่ 5

ผนวก ค **สรุปประเด็นความมื่อตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการ
ชายแดน ส่วนภูมิภาค ไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1
กับภูมิภาคทหารที่ 5**

1. ประเด็นหรือเพื่อทบทวนและซักซ้อมความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยใช้กลไก
คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค 6 ประเด็นสรุปดังนี้

1.1 ยินดีจะใช้กรอบคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา(RBC)ในการ
แก้ปัญหาบริเวณแนวชายแดนและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจ
และจัดทำหลักเขตแดน พ.ศ. 2543 อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นชอบร่วมกันที่จะหารือเพื่อกำหนด
แนวทางในการสกัดกั้นการลักลอบก่อสร้างสิ่งผิดกฎหมายและทิ้งสิ่งปฏิกูลลงตามแนวลำคลอง
บริเวณชายแดน ไทย – กัมพูชา

1.2 ให้มีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนทั้งสองฝ่าย
อย่างจริงจังเกี่ยวกับหลักปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจ และจัดทำหลักเขตแดน
พ.ศ. 2543 ให้กำหนดจุดประสานงานร่วมของเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 ประเทศ (Contact Point) เมื่อมี
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีการละเมิดและได้ประท้วงให้อีกฝ่ายทราบแล้ว ให้รีบดำเนินการแล้วรายงาน
ผลให้อีกฝ่ายทราบโดยเร็ว ภูมิภาคทหารที่ 5 ขอให้กองทัพภาคที่ 1 ประสานกับกองทัพภาคที่ 2
และกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดด้วย เนื่องจากมีพื้นที่รับผิดชอบติดต่อกับ
พื้นที่ของภูมิภาคทหารที่ 5 เช่นกัน

1.3 ให้มีการลาดตระเวนโดยการประสานงานตามแนวชายแดนอย่างต่อเนื่องเพื่อปราบปราม
การลักลอบตัดไม้ ต่อด้านการค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติ หากมีการ
ลาดตระเวนทางอากาศให้ประสานก่อนทำการบิน

1.4 เห็นชอบในการเพิ่มบทบาทกลไกความร่วมมือ(Border Liaison Office BLO) ด้วยการเพิ่มกำลังพลและเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อแก้ปัญหาลักลอบนำเข้าสารตั้งต้นยาเสพติด ข้าวเปลือก การค้ามนุษย์ แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย

1.5 รับทราบข้อเสนอฝ่ายไทยที่จะให้ความร่วมมือเก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดน จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของประเทศไทย และประเทศกัมพูชาเกี่ยวกับเขตแดนทางบกภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

1.6 รับทราบผลการประชุม GBC ไทย – กัมพูชาครั้งที่ 14 ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2562 และยินดีดำเนินการตามผลการประชุม ในการดำรงการเพิ่มบทบาท สำนักงานประสานงานชายแดนในการแก้ปัญหาชายแดน การสร้างความสัมพันธ์อันดี สนับสนุนโครงการที่สร้างความสงบ เสถียรภาพชายแดนอย่างเป็นรูปธรรม, สนับสนุนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ,สนับสนุนการฝึกอบรมอาสาสมัครภัยร่วมในพื้นที่ชายแดน, ดำรงการสนับสนุนด้านการแพทย์ทหารระหว่างกองทัพ ,ดำรงแลกเปลี่ยนความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ,สนับสนุนโครงการแม่โขงปลอดภัย,หมู่บ้านสีขาวปลอดภัยปลอดยาเสพติด โครงการยุติแหล่งผลิตยาเสพติด ทำลายเครือข่าย สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน, จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสานงาน (Hot Line) ในทุกระดับ เพื่อประสานงานได้ทันทั่วถึงและความร่วมมือด้านการแพทย์ทหารให้ RBC ไปหารือให้เป็นรูปธรรม

2. การประสานความร่วมมือด้านความมั่นคง 7 ประเด็นความร่วมมือได้แก่

2.1 การป้องกันการเกิดข้อพิพาท เน้นการประชาสัมพันธ์ต่อส่วนราชการ ประชาชน ผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน ให้หลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ละเมิดข้อตกลงทั้งสองประเทศ ตามบันทึกความเข้าใจ ปี พ.ศ. 2543 จัดให้มีการประชุม ระดับเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายมีการพัฒนาสัมพันธ์ผู้นำทางทหาร เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ร่วมมือกันป้องกันปราบปรามการกระทำผิดทุกประเภท และแก้ไข

ปัญหาต่างๆร่วมกัน การพูดคุยประสานงาน ถึงทักท้วงด้วยการรายงานเป็นการแก้ไข ปัญหาอย่างประเทศเพื่อนบ้าน มีการจัดทำบัญชี hot line เพื่อใช้ในการติดต่อแก้ไขปัญหา อย่างทันท่วงที จะไม่มีการนำกำลังทหาร/ ตำรวจติดอาวุธ เข้าแสดงการข่มขู่ โดยทั้งสองฝ่าย จะยึดถือมาตรการการดำเนินการร่วมกันที่เหมาะสม

2.2 อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย เห็นชอบร่วมกันเพิ่มความเข้มงวด ในการตรวจสอบบุคคลเป้าหมาย ที่เดินทางเข้า-ออก เข้มงวดต่อการลักลอบ ค้าวัตถุระเบิด ยุทธภัณฑ์ เพื่อนำไปก่ออาชญากรรม ร่วมกันต่อต้านการก่อการร้าย ตามแนวชายแดน เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องสงสัยเรื่องการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย ในดินแดนแต่ละฝ่ายต้องมีการแจ้งข่าวสารต่อกันให้ทราบโดยเร็ว

2.3 การป้องกันสกัดกั้น และปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายยาเสพติด มีการยกระดับ สำนักงานประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (Border Liaison Office) ตรวจสอบ ผู้ต้องสงสัย การจับกุม การควบคุมการส่งผ่านสารตั้งต้น เพิ่มความร่วมมือตรวจสอบผู้ต้องสงสัย เพิ่มความร่วมมือกลไก BLO ระดับจังหวัด, อำเภอคู่ขนาน ยินดีที่สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดไทย มีความประสงค์จะอบรมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามที่กัมพูชาร้องขอ เห็นชอบร่วมกันส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามผลการประชุม GBC 14 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนาน ไทย – กัมพูชา โดยทำให้ทุกหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

2.4 การสกัดกั้นและปราบปรามการกระทำผิดตามแนวชายแดน เห็นชอบการประสานความร่วมมือ การโจรกรรมรถยนต์ เครื่องจักรกลการเกษตร จักรยานยนต์ สินค้าหนีภาษี ต่อเนื่องจริงจัง ร่วมมือกันสกัดกั้น จับกุมอาวุธและวัตถุระเบิดอย่างจริงจัง การลักลอบ นำสินค้าเข้า - ออก รวมทั้งวัตถุโบราณข้ามแดน เมื่อจับกุมได้ ต้องส่งกลับประเทศที่เป็นเจ้าของ เห็นชอบร่วมกันในการประชุมไม่เป็นทางการ ไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 3 JCR เมื่อ 7 กันยายน 2560 มุ่งมั่นปราบปรามการลักลอบตัดไม้อย่างผิดกฎหมายร่วมกัน และหลีกเลี่ยงการใช้อาวุธ กับผู้ลักลอบตัดไม้อย่างผิดกฎหมาย เห็นชอบการแลกเปลี่ยนข่าวสารให้ทันเวลา

2.5 การสัญจรข้ามแดน เห็นชอบให้ สำนักงานประสานงานชายแดนของทั้งสองประเทศ เป็นผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกด้วยเอกสารทางราชการ ในการข้ามแดนของยานพาหนะส่วนราชการที่มีราชการเร่งด่วน เห็นชอบร่วมกัน ที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวกัมพูชาทราบเงื่อนไขการอนุญาตใช้ยานพาหนะ และเครื่องหมายแสดงการใช้นยานพาหนะกัมพูชาในประเทศไทยชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว หรือการอื่นใดที่มีความจำเป็นเฉพาะกรณี พ.ศ. 2559 เห็นชอบที่มีให้มีการปิดจุดผ่านแดนโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การปิดจะต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันและมีเหตุผลที่ชัดเจน เห็นชอบในความร่วมมือในมาตรการคัดกรองการสัญจรข้ามแดน ให้เป็นไปตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ เพื่อสกัดกั้นการลักลอบข้ามแดน เห็นพ้องให้เร่งรัดการเปิดจุดผ่านแดนถาวร บ.หนองเอี่ยน- สติงบท ในโอกาสแรก เห็นชอบการผลักดันเขตเศรษฐกิจพิเศษ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมรองรับ ภายใต้กรอบความร่วมมือระเบียงเศรษฐกิจ ยินดีในความร่วมมือการเดินทางไฟร่วมในแก้ปัญหาการข้ามแดนผิดกฎหมายต้องอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตามหลักมนุษยธรรม ตามหลักสากล บนพื้นฐานเคารพกฎหมายและระเบียบของแต่ละประเทศ ควบคุมไม่ให้มีผู้กระทำความผิดซ้ำ

2.6 การค้ามนุษย์และปัญหาเด็กเร่ร่อน เห็นชอบร่วมกันให้ เจ้าหน้าที่จุดผ่านแดนทั้งสองประเทศเข้มงวดเพื่อป้องกัน การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และปัญหาเด็กเร่ร่อน การตรวจตราชาวต่างชาติที่เข้ามารับการอุปถัมภ์สตรีและเด็กนำไปอยู่ต่างประเทศ เพื่อรับรองความปลอดภัย สนับสนุนความร่วมมือทวิภาคีว่าด้วยการจัดการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ ลงนามร่วมกันเมื่อ 30 ตุลาคม 2557

2.7 แร่งงานผิดกฎหมาย ฝ่ายไทยจะสานต่อการสนับสนุนด้านเทคนิคในการพัฒนาทักษะอาชีพตามแนวชายแดน ส่งเสริมความร่วมมือด้านแรงงาน ดำเนินการต่อต้านการเคลื่อนย้ายแรงงานผิดกฎหมาย ควบคุมการเข้ามาของแรงงานทั้งถูกและผิดกฎหมาย ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของการเข้ามาทำงานในฝั่งไทย คุ้มครองสิทธิ ความปลอดภัย

การถูกเอาเปรียบ สภาพเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน มีการพบปะเจ้าหน้าที่ด้าน
แรงงานระดับพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย

3 . ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 7 ประเด็นได้แก่

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อม เห็นชอบร่วมกันในการรณรงค์ให้ประชาชนและผู้ประกอบการ
ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ทัศนียภาพ จัดกิจกรรมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณ
แนวชายแดน

3.2 ด้านสาธารณสุข เห็นชอบตามบันทึกความร่วมมือของกระทรวงสาธารณสุขทั้งสอง
ประเทศที่ลงนามร่วมกันเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2559 ในเรื่องการจัดไข้มาเลเรีย การเฝ้า
ระวังโรค การส่งต่อผู้ป่วย กิจกรรมโรงพยาบาลพี่-น้อง รวมถึงการร่วมมือกัน
ประชาสัมพันธ์ ให้ชาวกัมพูชาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยทราบถึงสิทธิประโยชน์ในการ
รักษาพยาบาล

3.3 การค้าขายตามชายแดน แยกเป็น 8 ประเด็นความร่วมมือ เช่นการเว้นการเก็บภาษี
ซ้อน การผลักดันมูลค่าการค้าให้ได้ตามเป้าหมาย ความร่วมมือด้านสินค้าเกษตร การอำนวยความสะดวก
ความสะดวกครบถ้วนทุกสินค้าข้ามแดน การจัดประชุมสามัญระหว่างศุลกากรแนวชายแดน
เป็นต้น

3.4 ด้านเกษตรกรรม แยกเป็น 5 ประเด็นความร่วมมือเช่น การช่วยเหลือเทคนิค
ด้านการเกษตรของไทย, ร่วมกันสกัดกั้นการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทางการเกษตรที่ไม่มี
คุณภาพ, ความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคพืช ศัตรูพืช เป็นต้น

3.5 ด้านการศึกษา มี 3 ประเด็นความร่วมมือได้แก่ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้
ประสบการณ์บุคลากรทางการศึกษา ,ยกระดับโรงเรียนประถมคู่ขนาน และโครงการ
แลกเปลี่ยนครูโรงเรียนพื้นที่ชายแดน

3.6 ด้านการท่องเที่ยว มีประเด็นความร่วมมือใน 8 ประเด็น เช่น การแก้ไขปัญหาเด็กเร่ร่อน ,การป้องกันภัยอันตรายที่เกิดกับนักท่องเที่ยว ,ความร่วมมือในเส้นทางการท่องเที่ยว ,การใช้รถยนต์ท่องเที่ยวข้ามแดน ,ใช้การท่องเที่ยว กีฬา สร้างความสัมพันธ์เป็นต้น

3.7 ด้านการประชาสัมพันธ์ มีประเด็นความร่วมมือ 4 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กรอบความร่วมมือคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (RBC) ผ่านสื่อทุกช่องทาง ,การประชาสัมพันธ์โทษภัยยาเสพติด ,การประชาสัมพันธ์การเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายของแรงงานกัมพูชา และการที่รัฐบาลไทยได้มีมติการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดสระแก้ว 4 พื้นที่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ชุมเจตน์ นพเกตุ
วัน เดือน ปีเกิด	1 ตุลาคม 2517
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ารุ่นที่45
พ.ศ. 2546	สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2551	สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2545 - 2548	ผู้บังคับกองร้อยทหารปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 12 รักษาพระองค์ฯ
พ.ศ. 2553 - 2554	ปฏิบัติราชการสนามสำนักงานประสานงานชายแดนไทย- กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยประสานงานประจำพื้นที่ 6
พ.ศ. 2557 – 2561	ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 2 รักษาพระองค์ฯ
พ.ศ. 2561 - 2563	ปฏิบัติราชการสนามสำนักงานประสานงานชายแดนไทย- กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ตำแหน่ง รองหัวหน้าส่วนปฏิบัติการ สำนักงานประสานงานชายแดนไทย- กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน	รองผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 2 รักษาพระองค์ฯ
----------------------	--

